

Stichting Stoomhoutzagerij Wilpsche Dijk

Jaarverslag 2022

Inleiding

In het voorjaar van 2022 hebben we de coronamaatregelen achter ons gelaten en hebben we onze activiteiten langzamerhand weer op een normale manier uit kunnen voeren. Zo moest de nieuwjaarsbijeenkomst nog wel worden verplaatst van januari naar maart, maar dat maakte het niet minder gezellig.

We kijken terug op een succesvol jaar 2022, na een weliswaar moeizaam begin mogen we toch concluderen dat veel van de zaken die we voor ogen hadden hebben bereikt. Een aantal zaken staan inmiddels in de steigers en we verwachten dat we hiervan in 2023 de vruchten gaan plukken.

Zo zijn we ontzettend blij dat we ondanks de corona uiteindelijk een relatief stabiel vrijwilligersbestand van ca 80 vrijwilligers hebben weten te behouden. Wat daarbij opvalt is het enthousiasme, de gedrevenheid en de motivatie van onze vrijwilligers. Ook zijn we telkens blij verrast met de inbreng van de hoogstaande individuele kennis van sommigen.

Voorafgaand aan het jaar 2022 had het bestuur 2 zaken voor ogen.

Ten eerste wilden en moesten we de restauratie van de zagerij met het daarbij behorende subsidietraject afronden. De bouwwerkzaamheden moesten daarbij voor 1 mei zijn afgerond en de financiële verantwoording voor 1 augustus. Beide is gelukt.

In de tweede plaats wilden we het jaar 2022, anders dan de twee voorafgaande jaren, afsluiten met een positief exploitatieresultaat. Hier zijn we niet in geslaagd

Beide punten komen later nog terug in dit verslag.

Restauratie en de verbouwingen.

2022 was het jaar dat we de restauratie van de zagerij moesten en ook hebben afgerond. Natuurlijk kwam hier de vraag aan de orde of we aan alle subsidievoorwaarden hadden voldaan. Om een lang verhaal kort te maken, ook hiervoor zijn we dankzij de inzet van velen met succes geslaagd

Wat niet onvermeld mag blijven is de realisatie van het hekwerk rondom de zagerij (onderdeel van de subsidievoorwaarden), dit heeft een boost gegeven aan onze hele uitstraling. Ook de tuinploeg heeft weer prachtig werk verricht door de dijk om het terrein weer onkruidvrij te maken. Hoe mooi kan het worden! Als straks de meidoornhaag nog verder uitloopt komt de oude luister weer helemaal terug!

Vrijwel alle werkzaamheden aan de zagerij, de ateliers en de Hoge Loods zijn met succes afgerond. Zo heeft de Hoge Loods aan de kant van de Burg. van de Feltzweg een gevel gekregen die prachtig is afgewerkt met houten delen van verschillende breedte en dikte van de douglasspar (die zullen in de loop van de tijd vergrijzen). Hulde aan allen die hieraan hebben meegewerkt.

In de loop van 2022 zijn ook de ateliers gerealiseerd en hebben we hiervoor een viertal huurders kunnen vinden. Ook hier een voorbeeld van een mooie afwerking van de kop van het ateliergebouw (gelijke delen met een kleine opening).

In 2022 is de grote nieuwe droogkamer in gebruik genomen. Dit heeft een positieve impact gehad op de productie van de tafelbladen.

Ook is het afgelopen jaar de smederij in gebruik genomen. Deze is tijdelijk geplaatst in de Hoge Loods, maar zal op termijn worden verplaatst naar het Stoomgebouw. Inmiddels zijn er 2 smeden aan het werk. Het ligt in de bedoeling dat zij op termijn ook lessen en cursussen gaan verzorgen.

De restauratie en het groot onderhoud van de machines is in handen van een aantal vrijwilligers. Na de restauratie van de horizontaalzaag zijn ze begonnen met het groot onderhoud van de Brentazaag. Technisch worden hier prestaties van formaat geleverd.

Ook werd volop gewerkt aan de restauratie van de Wolf-stoommachine. Ook dit is technologisch een grote prestatie. Bij deze restauratie worden sommige onderdelen geheel vernieuwd. Het specifieke gereedschap en de werktuigen die ze hierbij gebruiken, worden door deze vrijwilligers zelf vervaardigd.

Kernactiviteiten

De volgende twee punten vormen de kern van ons bestaansrecht.

1. Het laten zien van onze houtbewerkingsactiviteiten door het organiseren van rondleidingen en open dagen.
2. Het “kopen” en zagen van stammen, drogen van het hout en het produceren en verkopen van tafelbladen.

Ad 1 Rondleidingen

In ons beleidsplan staat als kernactiviteit het publiekelijk tonen en kunnen beleven van de oude ambachten, om die reden worden we ook aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling. In 2022 hebben we, na de coronadip, sterk ingezet om de rondleidingen weer goed op gang te krijgen. Op 13 juni 2022 waren de vrijwilligers in ruime getale aanwezig om samen met het bestuur na te denken over de invulling om bezoekers te ontvangen en rond te leiden. Hier is feitelijk een succesvolle aanzet gegeven om de rondleidingen weer vlot te trekken. De ideeën en medewerking van de vrijwilligers hebben er toe geleid dat de rondleidingen in het najaar van 2022 weer op een goede manier van de grond zijn gekomen. Natuurlijk zijn we tegen een aantal kinderziektes opgelopen, maar er ligt inmiddels een basis waarop we verder kunnen bouwen. Dank daarvoor.

De stoomhoutzagerij heeft op 10 september ook meegedaan aan de Open Monumentendag. Hier zijn erg veel bezoekers (ruim 740) op afgekomen en zij beleefden een erg leuke en leerzame dag, want alle afdelingen waren geopend. Ruim 45 enthousiaste vrijwilligers waren deze dag actief om alle gasten van zoveel mogelijk informatie te voorzien. En dat is prima gelukt.

Hierbij moeten met name de vrijwilligers die onze stoommachine bedienen worden genoemd. Zij verrichten hun werkzaamheden doorgaans in het gebouw van de Robu en zijn daardoor niet altijd even zichtbaar.

In dit verband kan ook nog genoemd worden onze bijdrage aan "Kijkje in de keuken Tour", een wervingsdag voor nieuwe vrijwilligers georganiseerd voor de Vrijwilligerscentrale Voorst.

Verder heeft de stoomhoutzagerij haar deuren geopend voor een groot wandelevent binnen de Gemeente. De Stoomhoutzagerij was voor de wandelaars een rustpunt waarbij ze ook in de gelegenheid waren om nader kennis te maken met de activiteiten van de stoomhoutzagerij.

Ook kan nog genoemd worden het evenement dat georganiseerd werd door Henk Bouter. Hij haalde op 4 september klassieke driewielers, met deelnemers uit Duitsland en Finland naar onze regio. Een opvallende stoet classic sportcars trok door de regio Deventer en Achterhoek. Oldtimers, maar dan op drie wielen. Zij deden daarbij ook zagerij aan. Ze maakten een rondrit over het terrein en door de zagerij en hielden hier een lunchpauze.

Ad 2 Verkoop tafelbladen.

Zeker zo belangrijk is de verkoop van tafelbladen, zij vormt immers een belangrijke pijler onder ons verdienmodel. Zonder deze verkoop zou de stoomhoutzagerij geen bestaansrecht hebben. Aan het proces van verkoop van tafelbladen gaat een heel traject vooraf. Denk alleen maar aan de “koop” van stammen, het zagen en het drogen van de planken zodat ze geschikt zijn om verwerkt te worden tot tafelblad en dan de productie van de tafelbladen zelf.

Dit onderwerp was een bron van zorg, omdat de verkoop van de tafelbladen ver achter bleef bij wat we begroot hadden. Om die reden hebben we in de loop van 2022 stappen gezet om de productie en de verkoop beter te structureren. Helaas was deze herstructurering voor enkele vrijwilligers aanleiding om hun vrijwilligerswerkzaamheden te beëindigen. Het bestuur betreurt dit, maar gelukkig zien we dat de eerste resultaten van de nieuwe aanpak inmiddels zichtbaar zijn. Productie en verkoop vertoont een stijgende lijn. Chapeau voor iedereen die daar een bijdrage aanlevert.

Financieel resultaat

De coronajaren 2020 en 2021 hebben ons veel geld gekost in verband met hogere kosten en lagere inkomsten, omdat een deel van onze vrijwilligers minder beschikbaar was en dat we daarom meer zaken hebben moeten uitbesteden aan derden. De tegenvallende inkomsten hadden betrekking op een stagnerende verkoop van tafelbladen mede als gevolg van een totale stop op alle rondleidingen. Toen het eind van de coronaperiode in zicht kwam, wilden we ook weer een positief exploitatieresultaat. We wisten vooraf dat dit geen eenvoudige opgave zou zijn.

We moeten het jaar 2022 helaas afsluiten met een negatief exploitatieresultaat waarbij de impact op de onvoorziene stijging van de energiekosten de belangrijkste oorzaak is geweest. Daar staat tegenover dat we met alle activiteiten zoals hiervoor beschreven, zoveel waarde hebben gecreëerd dat dit het negatieve exploitatieresultaat ver te boven gaat. Of met andere woorden, we schatten in dat ons vermogen in 2022 meer is toegenomen dan het verlies dat we in 2022 hebben geleden. Deze waardeverhoging is nog niet zichtbaar in ons financiële resultaat. We relativiseren daarmee niet ons negatieve resultaat, maar putten er wel hoop uit voor de toekomst.

Intratuin

Afgelopen jaar stond ook in het teken van de verwerving van het Intratuincomplex. De gedachte was, “buurmans grond is slechts eenmaal te koop”. Met deze verwerving zet de Stoomhoutzagerij een grote stap in de ontwikkeling van haar verdere activiteiten en is er nu een aantrekkelijke entree met ruime parkeergelegenheid ontstaan, welke zorgt voor nog meer aantrekkingskracht voor bezoekers. Ook kan, als de plannen worden goedgekeurd, een geluidsbarrière gebouwd worden waarmee de overlast voor omwonenden wordt verminderd, er parkeerplaatsen worden aangelegd en mogelijk meer ateliers worden gebouwd. Het ligt in de bedoeling om langs onze huidige terreingrens naast de ateliers en de gele loods en de hoge loods een strook van ca 25 meter breed te gebruiken voor de genoemde geluidsbarrière (gebouwen met groter hoogte) en voor parkeerplaatsen. Deze strook grond willen we ook gebruiken om ons huidig terrein te ontsluiten voor de bouw van een aantal atelierwoningen. De ondergrond voor deze woningen wordt daarmee verkoopbaar.

Het overig deel van Intratuin zal gebruikt worden voor een aantal kavels voor grotere woningen. Hiervoor hebben we een financier gevonden die de woningbouw gaat realiseren.

Feitelijk komt het er op neer dat we de strook van ca 2500 m2 hebben verworven voor € 0. Daarnaast kunnen we de ondergrond van de geplande atelierwoningen verkopen. Met de opbrengst daarvan financieren we de nieuw te bouwen “geluidsbarrière”.

Zaken die niet onvermeld mogen blijven

Boekje Dick van Amerongen

Begin 2022 is een boekje uitgebracht over meer dan 100 jaar industriële vooruitgang, neergang en wederopstanding van de houtzagerij! Een verhaal over ondernemingslust, technisch vernuft en menselijke maat. Over voorspoed, oorlog en ambitie. Dat verhaal werd toegankelijk geschreven en van sprekend fotomateriaal voorzien door Twellenaar Dick van Amerongen. Voor de presentatie van het boek werd natuurlijk gekozen voor de 'plaats delict', de Stoomhoutzagerij Wilpsche Dijk!

Onder de toepasselijke titel 'Nooit afgezaagd' voert het verhaal je naar de actualiteit waarin de ruim 100 jaar oude zagerij en de meer dan 150 jaar oude klompenmakerij een nieuw leven zijn begonnen.

Tijdens de vrijwilligersdag op 11 maart jl. zag het boek over de geschiedenis van de stoomhoutzagerij en de klompenmakerij, het licht! Alle vrijwilligers ontvingen een exemplaar. Was je niet aanwezig? Je kunt het boek ophalen op kantoor; een must have!

Provinciale subsidie

Eind 2022 kregen wij nog een subsidie van € 10.000. van de Provincie, erfgoed Gelderland voor het verbeteren van de publiekstoegankelijkheid en publieksvriendelijkheid. Dit hadden we niet voorzien toen we het Intratuin complex kochten met de ingang aan de Burgemeester van Feltzweg.

Vrijwilligersactiviteiten

Natuurlijk is het belangrijk dat we naast onze vrijwilligerswerkzaamheden er ook wat tijd is voor andere activiteiten. Om die reden zijn het afgelopen jaar de volgende activiteiten georganiseerd: Nieuwjaarsreceptie, zomerbarbecue en een wildzwijndag. Goed bezochte bijeenkomsten in een mooie ambiance waar met plezier op teruggekeken kan worden.

Bertus Roesink

Niet onvermeld mag blijven dat bij de prestigieuze klompenkeuring te Sint Oedenrode, onze klompenmaker Bertus Roesink de eerste prijs heeft gewonnen bij het onderdeel machinaal gemaakte Hoge Handels Klompen. Natuurlijk hiervoor onze felicitatie.

Wim Wullink

Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag komt juist een app voorbij dat onze oudste vrijwilliger, Wim Wullink, 97 jaar is geworden. Proficiat

Tot slot

Zijn we hier mee compleet, zeker niet, maar de opsomming leert ons wel dat we niet stil hebben gezeten met zijn allen. Het jaar 2022 is een jaar waar de houtzagerij met trots op terug mag zien.

